

THAM GIA DỰ ÁN ĐỀ HSG (2024- 2025)

HỌ TÊN GIÁO VIÊN: NGUYỄN THỊ HOÀNG YẾN

SĐT: 0382293665

Gmail: nguyenhoangyenttct2324@gmail.com

TÊN TRƯỜNG CÔNG TÁC: TRƯỜNG THCS TT CAO THUỶ

HUYỆN: TÂN YÊN

TỈNH: BẮC GIANG

PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HUYỆN

ĐỀ KHẢO SÁT CHẤT LƯỢNG HỌC SINH GIỎI
NĂM HỌC 2024 - 2025
Môn: Ngữ văn 9
Thời gian làm bài 150 phút không kể thời gian giao đề

I. Đọc hiểu. (5.0 điểm):

Đọc ngữ liệu sau và trả lời câu hỏi phía dưới:

*Chuyện kể rằng: em, cô gái mở đường
Để cứu con đường đêm ấy khỏi bị thương
Cho đoàn xe kịp giờ ra trận
Em đã lấy tình yêu Tổ quốc của mình thắp lên ngọn lửa
Đánh lạc hướng thù. Hứng lấy luồng bom ...*

*Đơn vị tôi hành quân qua con đường mòn
Gặp hố bom nhắc chuyện người con gái
Một năm mộ, nắng ngời bao sắc đá
Tình yêu thương bồi đắp cao lên...*

*Tôi nhìn xuống hố bom đã giết em
Mưa đọng lại một khoảng trời nho nhỏ
Đất nước mình nhân hậu
Có nước trời xoa dịu vết thương đau.*

*Em nằm dưới đất sâu
Như khoảng trời đã nằm yên trong đất*

*Đêm đêm, tâm hồn em tỏa sáng
Những vì sao ngời chói, lung linh*

*Có phải thịt da em mềm mại, trắng trong
Đã hoá thành những làn mây trắng?
Và ban ngày khoảng trời ngập nắng
Đi qua khoảng trời em
- Vàng dương thao thức
Hồi mặt trời, hay chính trái tim em trong ngực
Soi cho tôi
Ngày hôm nay bước tiếp quãng đường dài?*

*Tên con đường là tên em gửi lại
Cái chết em xanh khoảng-trời-con-gái
Tôi soi lòng mình trong cuộc sống của em
Gương mặt em, bạn bè tôi không biết
Nên mỗi người có gương mặt em riêng!*

Trường Sơn, 10-1972

(Khoảng trời, hố bom- Lâm Thị Mỹ Dạ)

* Nhà thơ Lâm Thị Mỹ Dạ sinh năm 1949 tại Quảng Bình, hiện sống tại Huế, bà là Hội viên Hội nhà văn Việt Nam năm 1978, từng học Trường viết văn Nguyễn Du.

- Thơ Lâm Thị Mỹ Dạ có giọng điệu trong trẻo, hồn nhiên, vui tươi, ngôn ngữ đa dạng đậm chất hiện thực cuộc sống. Thơ bà hay ở những chỗ bất thần, ngỡ ngàng và những rung cảm đầy nữ tính.

- "Khoảng trời hố bom" là bài thơ nổi tiếng, trong chùm thơ được tặng giải Nhất cuộc thi thơ Báo Văn nghệ năm 1972 - 1973. Bài thơ được sáng tác tháng 10 năm 1972, thời điểm cuộc kháng chiến chống Mỹ diễn ra ác liệt nhất.

Câu hỏi:

Câu 1. Câu thơ nào gợi lên sự hi sinh anh dũng của cô gái mở đường trong đoạn thơ trên?

Câu 2. Những cô gái mở đường trong đoạn thơ trên đã lấy tình yêu Tổ quốc “thấp lên ngọn lửa”. Theo em ngọn lửa ấy thể hiện điều gì?

Câu 3. Chỉ ra những biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong đoạn thơ và tác dụng của các biện pháp nghệ thuật đó.

*Em nằm dưới đất sâu
Như khoảng trời đã nằm yên trong đất
Đêm đêm, tâm hồn em tỏa sáng
Những vì sao ngời chói, lung linh*

Câu 4. Nêu cảm nhận về hai dòng thơ cuối:

*"Gương mặt em bạn bè tôi không biết
Nên mỗi người có gương mặt em riêng."*

Câu 5. Từ nội dung đoạn thơ, hãy viết đoạn văn ngắn (5-7 câu) trình bày suy nghĩ của em tình yêu Tổ quốc trong xã hội mới.

II. Viết (15 điểm)

Câu 1 (5.0 điểm):

Em hãy viết bài văn nghị luận với chủ đề: *Tuổi trẻ cần biết trấn trở trước những vấn đề của thời đại.*

Câu 2 (10.0 điểm)

“Trong văn học nghệ thuật, mỗi nghệ sĩ tài năng không chỉ phản ánh, tái hiện cuộc sống, nêu lên những hiểu biết, nhận thức về thế giới, mà còn bày tỏ thái độ chủ quan của mình, nói lên ước mơ, khát vọng của mình về con người và cuộc sống”.

(Trần Đăng Suyền, *Tư tưởng và phong cách nhà văn những vấn đề lý luận và thực tiễn*, NXB Đại học Sư phạm)

Em hiểu ý kiến trên như thế nào? Qua bài thơ “*Khoảng trời, hố bom*” của Lâm Thị Mỹ Dạ hãy làm sáng tỏ nhận định trên.

HƯỚNG DẪN CHẤM

PHẦN	CÂU/ Ý	NỘI DUNG	ĐIỂM
I. Đọc hiểu	1	Câu thơ gợi lên sự hi sinh anh dũng của cô gái mở đường: <i>Em đã lấy tình yêu Tổ quốc của mình thắp lên ngọn lửa Đánh lạc hướng thù hứng lấy làn bom...</i>	0.5
	2	+ Ý nghĩa của hình ảnh ngọn lửa: Gợi ý: - Ngọn lửa của tình yêu Tổ quốc, niềm tin vào kháng chiến nhất định thắng lợi. - Tình yêu Tổ quốc cao cả đã trở thành ngọn lửa cháy sáng trong trái tim còn căng đầy nhựa sống. - Ngọn lửa tuổi thanh xuân dẻo dai <i>(Học sinh có thể trình bày nhiều cách khác nhau, nhưng cần nêu lên được tinh thần yêu nước, dũng cảm quên mình vì Tổ quốc, ... của người con gái mở đường qua hình ảnh ngọn lửa trong đoạn thơ.)</i>	1
	3	+ Biện pháp tu từ: (HS có thể chỉ ra một trong các biện pháp) - Nói giảm, nói tránh: <i>Em nằm dưới đất sâu</i> - So sánh: <i>Em nằm dưới đất sâu Như khoảng trời đã nằm yên trong đất</i>	0,5

	-Ấn dụ: <i>Những vì sao ngồi chối lưng linh</i> + Tác dụng: - Làm tăng sức gợi hình gợi cả, tăng giá trị biểu đạt - Biểu thị nỗi tiếc thương của tác giả và ngợi ca vẻ đẹp tâm hồn cũng như sự bất tử của cô gái. - Thấy được sự trân trọng, biết ơn, cảm phục của tác giả trước sự hi sinh của cô gái mở đường.	1
4	- HS nêu được cảm nhận về hai dòng thơ cuối: <i>"Gương mặt em bạn bè tôi không biết Nên mỗi người có gương mặt em riêng."</i> + Hai dòng thơ thể hiện sự ghi nhớ, tri ân của những con người đang sống trước "em". Không ai biết gương mặt của "em" song trong mỗi người, "em" luôn hiện hữu, luôn sống mãi trong tình yêu thương, lòng biết ơn, ngưỡng mộ, mến phục... → Chính vì thế, em - cô gái mở đường Trường Sơn đã vượt lên trên cái chết, trở thành bất tử đi theo đồng đội mình bước tiếp con đường chiến đấu	1
5	- Yêu cầu: - Đảm bảo hình thức, dung lượng, chủ đề đoạn văn Học sinh cần trình bày một số ý sau: - Tình yêu Tổ quốc là tình cảm thiêng liêng, lớn lao, tồn tại trong mọi thời đại - Trong mỗi thời kì, tình cảm đó lại có cách biểu hiện khác nhau.. - Bài học và nhận thức của cá nhân về tình yêu Tổ quốc trong xã hội mới..... (<u>trong tâm</u>)	1
Em hãy viết bài văn nghị luận với chủ đề: <i>Tuổi trẻ cần biết trân trọng những vấn đề của thời đại.</i>		
	a. <i>Đảm bảo cấu trúc của một bài văn nghị luận</i> Có đầy đủ Mở bài, Thân bài, Kết bài. Mở bài giới thiệu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề.	0,25
	b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: <i>Tuổi trẻ cần biết trân trọng những vấn đề của thời đại.</i>	0,5
	c. <i>Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm</i> Vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng. <i>Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách nhưng về cơ bản cần đảm bảo những nội dung sau:</i> Giải thích - <i>Trân trọng</i>: suy tư, băn khoăn thường trực, không yên (đối lập với sự thờ ơ, dửng dưng, bàng quan)	3,5

	- <i>Những vấn đề của thời đại</i>: những hiện tượng, những vấn đề lớn, hệ trọng, ảnh hưởng đến không chỉ mỗi cá nhân, dân tộc mà cả nhân loại. -> Những người trẻ cần quan tâm, cần biết bản khoăn, suy ngẫm về những vấn đề hệ trọng của thời đại mình đang sống.	0,5 0,25
	Bàn luận - Bất cứ thời đại nào cũng có vấn đề của thời đại ấy, dù có thể không giống nhau nhưng đều là những vấn đề lớn, ảnh hưởng đến số phận của mỗi con người cũng như sự phát triển, vận mệnh của dân tộc và cả nhân loại (<i>hiện tượng tự nhiên/ vấn đề xã hội..</i>). - Tuổi trẻ cần biết trăn trở trước những vấn đề của thời đại, bởi: + Mỗi con người, trong đó có người trẻ đều sống trong một thời đại nhất định. Sự tồn tại ấy khiến chúng ta không thể tách biệt mình khỏi thế giới đang từng ngày biến đổi bởi mọi vấn đề bức thiết của thời đại đều ảnh hưởng đến mỗi cá nhân. + Trăn trở trước những vấn đề của thời đại sẽ hình thành ở người trẻ lối sống tích cực, có ý nghĩa, biết quan tâm tới những gì diễn ra xung quanh mình, sống có trách nhiệm với bản thân và cộng đồng. + Biết trăn trở trước những vấn đề của thời đại tạo động lực, tâm huyết, thôi thúc người trẻ không ngừng tìm ra cách thức giải quyết, khắc phục những vấn đề tồn tại, từ đó góp phần thúc đẩy sự phát triển của xã hội. + Người trẻ biết trăn trở trước những vấn đề của thời đại sẽ truyền cảm hứng, tạo động lực cho cộng đồng để cùng chung tay xây dựng một thế giới tốt đẹp.	2
	Đánh giá, mở rộng - Cần tránh và phê phán những biểu hiện của sự dửng dưng, thờ ơ, vô cảm trước những vấn đề bức thiết của thời đại. - Sự suy ngẫm, trăn trở trước những vấn đề của thời đại mình đang sống thôi chưa đủ, tuổi trẻ cần không ngừng rèn luyện, hoàn thiện, nâng cao năng lực bản thân để góp phần tích cực vào sự giải quyết những vấn đề ấy.	0,5
	Bài học nhận thức và hành động	

	- Mỗi người trẻ cần nhận thức được vai trò của thế hệ mình, hiểu được vì sao tuổi trẻ cần biết trăn trở trước những vấn đề bức thiết của thời đại. - Tích cực rèn luyện; hoàn thiện bản thân, biến sự trăn trở trước vấn đề của thời đại thành những hành động cụ thể, thiết thực, có ý nghĩa. <i>(Chú ý: Trong quá trình bàn luận, thí sinh phải liên hệ thực tế để đưa ra những dẫn chứng cụ thể, tiêu biểu và giàu sức thuyết phục).</i>	0,25
	<i>d. Chính tả, dùng từ, đặt câu</i> Đảm bảo những quy tắc về chuẩn chính tả, dùng từ, đặt câu của tiếng Việt.	0,25
	<i>e. Sáng tạo</i> Có cách diễn đạt độc đáo, có suy nghĩ riêng.	0,5
	Câu 2 (10,0 điểm) <i>“Trong văn học nghệ thuật, mỗi nghệ sĩ tài năng không chỉ phản ánh, tái hiện cuộc sống, nêu lên những hiểu biết, nhận thức về thế giới, mà còn bày tỏ thái độ chủ quan của mình, nói lên ước mơ, khát vọng của mình về con người và cuộc sống”.</i> <i>(Trần Đăng Suyền, Tư tưởng và phong cách nhà văn những vấn đề lý luận và thực tiễn, NXB Đại học Sư phạm)</i> Em hiểu ý kiến trên như thế nào? Qua bài thơ “<i>Khoảng trời, hố bom</i>” của Lâm Thị Mỹ Dạ hãy làm sáng tỏ nhận định trên.	
	<i>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận</i> Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề	0,5
	<i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận</i> Bàn luận về giá trị hiện thực và tình cảm của người nghệ sĩ trong sáng tạo nghệ thuật. Chứng minh qua tác phẩm “<i>Khoảng trời, hố bom</i>” của Lâm Thị Mỹ Dạ - Học sinh xác định đúng vấn đề cần nghị luận: 0,25 điểm.	0,25
	<i>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm</i> Thí sinh có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; đảm bảo các yêu cầu sau: Giải thích - <i>nghệ sĩ tài năng</i>: người sáng tạo nên những tác phẩm văn học, có dấu ấn, phong cách. - <i>phản ánh, tái hiện cuộc sống</i>: hiện thực được nói đến trong tác phẩm. - <i>hiểu biết, nhận thức về thế giới</i>: cảm nhận về thế giới. - <i>bày tỏ thái độ chủ quan của mình, nói lên ước mơ khát vọng của mình về con người và cuộc sống</i>: tư tưởng, tình cảm của người nghệ sĩ. => Ý kiến nêu ra yêu cầu người nghệ sĩ khi sáng tác: nhà văn phải gắn bó	1,0 0,5 0,5

	với hiện thực cuộc sống để gửi gắm tư tưởng, tình cảm của chính mình vào trang viết.	
	Bàn luận : Ý kiến đúng đắn - Xuất phát từ đặc trưng của văn học: văn học không chỉ phản ánh hiện thực khách quan mà còn thể hiện thế giới chủ quan của người nghệ sĩ. - Xuất phát từ đòi hỏi của người nghệ sĩ với quá trình sáng tạo: văn học là lĩnh vực của sự độc đáo, nghệ sĩ tài năng phải có cái nhìn, cách cảm nhận về thế giới và con người bằng cái tài, cái tâm để tạo nên dấu ấn riêng. - Người nghệ sĩ phản ánh hiện thực cuộc sống và thể hiện tư tưởng, tình cảm của mình qua những hình thức nghệ thuật độc đáo, hấp dẫn.	2,0 0,75 0,75 0,5
	Chứng minh: Qua bài thơ “ <i>Khoảng trời, hố bom</i> ” của Lâm Thị Mỹ Dạ Thí sinh có nhiều cách trình bày, nhưng cần làm nổi bật những nội dung sau đây: +Thấy được hiện thực cuộc sống và hiểu biết, nhận thức về thế giới của người nghệ sĩ. - Hiện thực cuộc kháng chiến chống Mĩ khốc liệt, đau thương của dân tộc trên tuyến đường Trường Sơn. - Tinh thần kháng chiến sục sôi của dân tộc. - Sự hi sinh dũng cảm, kiên cường của cô gái mở đường Cô gái mở đường: Người con gái xung phong ra chiến trường với nhiệm vụ là giữ cho tuyến đường Trường Sơn được thông suốt để những đoàn xe chở lương thực, đạn dược vào miền Nam - Nguyên nhân hi sinh: Để quân thù không bắn phá Trường Sơn, giữ con đường nguyên vẹn cho đoàn xe đi qua, cô gái đã đem thân mình để đánh lạc hướng kẻ thù, một mình "hứng lấy luồng bom" -> Tư thế chủ động, bình thản, tự nguyện. => Sự hi sinh đầy cao cả của cô gái thanh niên xung phong đang độ tuổi xuân thì. Cái chết của cô cũng đã thắp lên ngọn lửa cho những con người đang sống và chiến đấu. Đó là ngọn lửa của tình yêu Tổ quốc, của ý chí quyết chiến và quyết thắng. *Tình cảm, tư tưởng của người nghệ sĩ. + Những suy ngẫm, sự thương xót của tác giả dành cho cô gái mở đường: - Tác giả đã tạo ra những hình ảnh hoán dụ đầy sáng tạo để ca ngợi người con gái: + Tâm hồn em tỏa sáng như vì sao lung linh. + Da thịt em mềm mại như làn mây trắng. + Trái tim em tỏa sáng như mặt trời. => Chính trái tim đầy dũng cảm và cao thượng đó đã	4,0

	lựa chọn sự hi sinh, đã soi sáng con đường Cách mạng vĩ đại của dân tộc. Tuy còn nhiều khó khăn nhưng chính những người như "em" luôn là động lực, là mặt trời dẫn lối cho mọi người cùng chiến đấu và chiến thắng kẻ thù. => Những "vì sao", "làn mây", "mặt trời" chính là những sự vật bất tử, trường tồn mãi với thời gian. Tác giả so sánh "em" với những điều đó đã khẳng định một điều: Cô gái đã hóa thân vào đất trời, vũ trụ. Cô đã trở nên bất tử trong lòng mọi người, câu chuyện về cô gái thanh niên xung phong dũng cảm sẽ trở thành một phần của Trường Sơn huyền thoại mà bạn bè, đồng đội, đất nước mãi mãi ghi nhớ. + Lời ngợi ca dành cho cô gái mở đường: - Tác giả ca ngợi sự hi sinh của cô gái thanh niên xung phong: + Tên cô gái đã được đặt cho con đường mà cô đã hi sinh để bảo vệ. + Cái chết của em đã hóa thành bất tử. + Tấm lòng, lí tưởng của em sẽ là tấm gương sáng để những người đồng đội khác, những thế hệ khác noi theo học tập. - Tuy không biết gương mặt của cô gái nhưng mỗi người đều đã khắc ghi tấm lòng của em nên đã khắc tạc một bức chân dung riêng về em trong lòng. => Khẳng định cái chết của em đã khiến em hóa thành bất tử, em sẽ sống mãi trong lòng mọi người. - Chỉ ra những hình thức nghệ thuật độc đáo được sử dụng để phản ánh hiện thực và thể hiện nội dung, tư tưởng của người nghệ sĩ . * Nghệ thuật của bài thơ: - Các biện pháp nghệ thuật: nhân hóa, nói giảm nói tránh, ẩn dụ, liên tưởng tưởng tượng được sử dụng khéo léo nhằm ca ngợi cô gái thanh niên xung phong và thể hiện suy nghĩ của nhà thơ. - Hình ảnh độc đáo giàu tính biểu tượng. - Giọng thơ nhẹ nhàng như đang kể chuyện tâm tình với độc giả. - Thể thơ tự do, nhịp thơ đa dạng, ngôn ngữ giàu cảm xúc.	1
	Đánh giá	1

		- Ý kiến khẳng định vai trò quan trọng của người nghệ sĩ với hiện thực và qua hiện thực ấy, người nghệ sĩ thể hiện tư tưởng, tình cảm của chính mình. Tuy nhiên, để làm nên nghệ sĩ tài năng cần nhiều yếu tố khác. - Bài học của người nghệ sĩ: cần gắn bó với cuộc đời, mở rộng lòng mình để đón nhận “<i>những vang động cuộc đời</i>” qua từng trang viết. - Bài học đối với người tiếp nhận: nhận ra hiện thực cuộc sống; những hiểu biết về thế giới và những ước mơ, khát vọng của nhà văn về con người và cuộc sống.	
		<i>d. Chính tả, ngữ pháp</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt. Hướng dẫn chấm: - Không cho điểm nếu bài làm mắc quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.	0,25
		<i>e. Sáng tạo</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ. Hướng dẫn chấm: Học sinh biết vận dụng lí luận văn học trong quá trình phân tích, đánh giá; biết so sánh với các tác phẩm khác để làm nổi bật những khía cạnh bàn luận; biết liên hệ vấn đề nghị luận với thực tiễn đời sống; văn viết giàu hình ảnh, cảm xúc. - Đáp ứng được 2 yêu cầu trở lên: 0,5 điểm. - Đáp ứng được 1 yêu cầu: 0,25 điểm.	0,5
Tổng điểm			20,0

Lưu ý khi chấm bài:

Giám khảo cần nắm vững yêu cầu chấm để đánh giá tổng quát bài làm của thí sinh, tránh đếm ý cho điểm một cách máy móc, linh hoạt trong việc vận dụng Hướng dẫn chấm.

Cần khuyến khích những bài làm có tính sáng tạo, nội dung bài viết có thể không trùng với yêu cầu trong đáp án nhưng lập luận thuyết phục, văn phong sáng rõ,...

Việc chi tiết hóa điểm số của các ý (nếu có) phải đảm bảo không sai lệch với tổng điểm của mỗi phần và được thống nhất trong Hội đồng chấm thi.

----- **Hết** -----